

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:3013

av Staffan Danielsson och Daniel Bäckström (båda C)

Rättssäkerheten vid myndigheters och domstolars behandling av djurskyddsärenden för lantbruket

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över berörda förändringar i länsstyrelsernas tvångsomhändertagande av lantbruksdjur och var överklagande ska kunna ske och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste åren har antalet djurskyddsärenden ökat. Länsstyrelserna får in fler anmälningar, gör fler kontroller och omhändertar fler djur. Samtidigt ökar missnöjet med hur djurskyddsärendena hanteras och avgörs. Detta skapar otrygghet i redan pressade näringar, och kan även vara avskräckande för dem som kan tänka sig en framtid som animalieproducenter.

Det är ingen tvekan om att Sverige ska ha ett djurskydd av världsklass. Det är inte heller någon tvekan om att den som grovt vanvårdar sina djur ska beläggas med djurförbud. Men lika klart är att det ska finnas en hög rättssäkerhet i förfarandet. Oskyldighetspresumtionen ska gälla för alla och det ska finnas en verklig möjlighet till rättslig prövning, även i sakfrågan.

Många djurskyddsinspektörer gör ett bra jobb och har god kommunikation med djurägaren. Precis så som det ska fungera. Många av de problem som uppmärksammas vid inspektioner eller som har kommit in som anmälan kan rättas till på ett enkelt sätt om det finns en förtroendefull kommunikation mellan inspektören och djurägaren.

Tyvårr fungerar det inte alltid så och det finns en rad fall där man har blivit osams och inspektörens opartiskhet blir ifrågasatt.

Tillsynsmyndigheterna bör i första hand sträva efter att i en förtroendefull dialog med djurhållarna ge råd och synpunkter på hur brister i djurhållningen ska avhjälpas. Om en djurhållare trots upprepade förelägganden inte rättar sig efter dem och djuren får illa ska naturligtvis djuren i sista hand tvångsomhändertas.

Med dagens ordning fattar länsstyrelserna beslut om detta på tillsynspersonens förslag, varefter djuren hämtas från gården. Detta är ett oerhört långtgående ingripande för en lantbrukare, grunden för hens försörjning rycks undan och hen drabbas av mycket stora kostnader för djurens transport och förvaring och utfodring under ofta långliga tider. När försäljning sker innebär det också ofta på ett sätt som ger låga priser.

Idag kan ett sådant här för lantbrukaren helt omvälvande myndighetsbeslut med enorma ekonomiska konsekvenser vanligen överklagas till förvaltningsdomstol. Denna tar vid sin prövning främst hänsyn till att myndighetens beslut gått formellt rätt till men går vanligen inte in i sakbehandling om djuren hade det så dåligt att ett tvångsomhändertagande var motiverat. Bonden får alltså nästan aldrig rätt, utan myndighetens bedömning anses regelmässigt vara den korrekta.

Eftersom behandlingen i förvaltningsdomstolen sker långt efter det att djuren tvångsomhändertagits finns heller ingen möjlighet för domstolen att på plats besiktiga deras kondition och deras miljö, vilket också gör lantbrukarens möjlighet att föra sin talan till en chimär.

Mot denna bakgrund borde man utreda om länsstyrelsens beslut om tvångsomhändertagande av djur i lantbruket kunde prövas i t ex tingsrätt istället för i förvaltningsrätt. Beslutet är så totalt omvälvande för en egenföretagare att det vore rimligt att hen helst innan beslutets verkställande kunde få sin sak prövad.

Därtill borde avyttring av djuren, när så är nödvändigt, kunna ske på mer flexibla sätt än genom enbart tvångsomhändertagande, t ex genom att djuren under god tillsyn under en kort övergångstid är kvar på gården och kan försäljas av lantbrukaren själv.

För att kunna öka förtroendet för länsstyrelsernas djurskyddshantering så föreslår vi att djurägare som inte har förtroende för sin inspektör ska kunna begära en second opinion

av en annan inspektör. Det är en liten kostnad för att öka förtroendet. Det blir också billigare för samhället i stort om problemen kan lösas på det sättet istället för att bli en rättsfråga för domstol.

När det gäller förvaltningsrätternas nuvarande hantering av djurskyddsärenden så finns det också som vi ser det en brist som behöver åtgärdas. Djurskyddsärendena är inte enbart en fråga om juridik och därför behövs det inte enbart juridisk kompetens utan även expertkunskap.

En relevant jämförelse kan göras med mark- och miljödomstolarna som handlägger mål som exempelvis gäller miljö- och vattenfrågor, fastighetsbildning och plan- och byggärenden. Dessa ärenden är också komplicerade på ett sätt som ligger utanför den normala juridiska kompetensen och därför anlitas tekniska råd och särskilda ledamöter.

På Sveriges Domstolars hemsida beskrivs behovet så här:

Vid avgörandet av mål och ärenden är såväl den juridiska kompetensen som expertkunskapen inom verksamhetsområdet viktig. Lagfarna domare dömer tillsammans med tekniska råd och särskilda ledamöter. De tekniska råden, som är anställda vid domstolen, har teknisk eller naturvetenskaplig utbildning. De särskilda ledamöterna tillför sakkunskap inom det område som målet eller ärendet gäller.

Vi menar att samma kunskapsbehov behövs inom djurskyddsärenden och föreslår därför att även förvaltningsrätterna i djurskyddsmål ska kunna kompletteras med tekniska råd och särskilda ledamöter med sakkunskap.

Riksdagen bör mot bakgrund av det anförda ge regeringen tillkänna att utreda de frågor vi lyft i syfte att öka rättssäkerheten vid myndigheters och domstolars behandling av djurskyddsärenden för lantbrukets husdjur.

Staffan Danielsson (C)

Daniel Bäckström (C)